

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2020 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2020 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2020. – 280 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – д.е.н., доц.

2. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік. 2-е вид., перероб, і доп.: Навч. посіб. / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. -424 с.

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ АГРОПРОДОВОЛЬЧИМИ ТОВАРАМИ

Антонюк П.О., к.е.н.,с.н.с., інституту проблем ринку економ. еколог. досліджень НАН України, Антонюк О.П. кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та аудиту, Головаченко Л.М., асистент кафедри обліку та аудиту, Баранюк Х.О. асистент кафедри обліку та аудиту

Значну частину в експорті товарів складає агропродовольча продукція. Це чи не єдиний вид товарів, експорт яких систематично зростає. Якщо в 2019 році загальний товарний експорт з України склав 50,1 млрд. дол. або 80,3% до рівня передкризового 2013р., то експорт агропродовольчої продукції за цей період збільшився з 16930 млн. дол. до 22143млн. дол., або на 130,8%, а її частка в загальному експорті зросла з 27,2% до 44,2%. Агропродовольча продукція стає головним експортним товаром України. Важливість експорту агропродовольчої продукції, його зростання посилюється позитивним сальдо по цій групі товарів, яке незважаючи на спад в експорті в 2014-2015рр., постійно зростає (млн. дол.): 2013р.- 8891; 2014р.-10610; 2015р.-11079; 2016р.-11394; 2017р.-13456; 2018р.- 13557; 2019р.-16407(табл.1).

Таблиця 1 Баланс та структура зовнішньої торгівлі агропродовольчими товарами (х)

Розділ продукції відповідно до УКТЗД	2017рік			2018рік			2019рік		
	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо
I. Живі тварини і продукти тваринного походження, млн. дол.	1109	731	378	1211	918	293	1277	1071	206
%	6,3	17,0	2,8	6,5	18,2	2,2	5,8	18,7	1,2
II. Продукти рослинного походження млн. дол.	9216	1368	7848	9886	1529	8357	12914	1795	11119
%	51,9	31,8	58,3	53,1	30,2	61,6	58,3	31,3	67,8
III. Жири та олії рослинного та тваринного походження млн. дол.	4605	267	4338	4496	267	4229	4732	253	4479
%	25,9	6,2	32,3	24,2	5,3	31,2	21,4	4,4	27,3
IV. Готові харчові продукти млн. дол.	2827	1935	892	3019	2341	678	3220	2617	603
%	15,9	45,0	6,6	16,2	46,3	5,0	14,5	45,6	3,7
Всього:	17757	4301	13456	18612	5055	13557	22143	5736	16407
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(х) розраховано авторами за даними Державної служби статистики України [2]

В цілому ж по зовнішній торгівлі товарами Україна, за винятком 2015р. має значне від'ємне сальдо, яке зросло з 2,9 млрд. дол. в 2016р., до 11,9 млрд. дол. в 2019 р. Слід зауважити, що постійне перевищення імпорту над експортом становить певну загрозу фінансовій безпеці держави [1].

В останні роки Україна динамічно розширює експорт агропродовольчої продукції як в цілому, так і по окремих розділах продукції відповідно до УКТЗЕД. Одночасно здійснюється імпорт агропродовольчих товарів, виробництво яких або повністю відсутнє в державі, або де відчувається дефіцит.

В експорті, як видно з даних табл.1 переважають продукти рослинного походження. Це основний товар в агропродовольчій групі і частка його зростає з 51,9% в 2017 році до 58,3% в 2019 році. При цьому, як показує детальний аналіз, переважно Україна експортує зернові, кукурудзу та олійні культури тобто номенклатура продукції досить обмежена. Так, в 2019 році виручка від експорту п'яти культур – пшениця, ячмінь, кукурудза, соя і ріпак склала 12034 млн. дол., або 93,2% продукції рослинного походження. Дещо зменшились темпи зростання експорту жирів та олії тваринного та рослинного походження в результаті чого частка цієї продукції в загальному експорті зменшилась з 25,9% до 21,4%. Номенклатура продукції і в цьому розділі також не відзначається різноманітністю. В 2019 році експортна виручка від реалізації соняшникової соєвої та ріпакової олії склала 4633 млн. дол., або 97,9% усіх жирів та олії, в тому числі 4273 млн. дол. від соняшникової олії. Відносно невеликий експорт соєвої та ріпакової олії пояснюється тим, що значна кількість сої і переважна кількість ріпаку, вироблених в Україні експортуються тим самим зменшується виробництво і експорт промислової продукції з цих культур.

В експорті живих тварин і продуктів тваринного походження більша частина продаж приходить на дві товарні групи: 02 «М'ясо та їстівні субпродукти» та 04 «Молоко та молочні продукти, яйця птиці, натуральний мед». Так в 2019 році продукція цих товарної груп було експортовано на суму 1166 млн. дол., або 91,3% товарів першого розділу. І в цьому випадку в значних обсягах експортується обмежена номенклатура продукції до якої відносяться наступні товарні позиції: 0207 – м'ясо та їстівні продукти свійської птиці, 0407- 0408 – яйця птиці і 0409 – мед.

За 2017 – 2019рр.експорт продукції цих товарних позицій зріс з 606 млн. дол. до 808 млн. дол., а їх частка в товарах першого розділу зросла з 54,3% до 63,3% відповідно. Збільшення експорту продукції першого розділу відбувається головним чином завдяки зростанню експорту м'яса та їстівних субпродуктів свійської птиці з 390 млн. дол. в 2017р. до 578 млн. дол. в 2019р. Україна досягла значних результатів у виробництві і експорті м'яса свійської птиці, що дозволяє нашим експортерам вийти в число найбільших світових експортерів [3].

Експорт готових харчових продуктів займає важливе місце в товарному експорті, так як мова йде про реалізацію товарів з високою доданою вартістю. Склад продукції IV розділу відповідно до УКТЗЕД має свої особливості, які не слід ігнорувати в аналітичних дослідженнях. Тут присутні як продукти харчування – товарні групи 16 – 22, так і продукція що не є продуктом харчування, а саме: товарна група 23 – залишки і відходи харчової промисловості і товарна група 24 – тютюн і промислові замітники тютюну. Позитивна динаміка експорту готових харчових продуктів як раз і забезпечується значним зростанням експорту продукції товарних груп 23 - 24 з 1407 млн. дол. в 2017р. до 1924 млн. дол. в 2019р. або на 517 млн. дол. Відходи харчової промисловості та тютюнові вироби з часткою 59,8% стають головним товаром в продукції четвертого розділу. Натомість експорт продуктів харчування за цей період скоротився з 1420 млн. дол. до 1296 млн. дол., або на 124 млн. дол., що в певній мірі пояснює обсяг і динаміку імпорту продуктів харчування.

В останні роки стрімко зростає імпорт агропродовольчих товарів – 133,4% за 2017 – 2019рр, проти 124,7% на які зріс експорт. Найбільше Україна імпортує готових харчових продуктів, а також продукції рослинного походження. Деяко менше імпортують товари першого та третього розділів. В кожному розділі чітко виділяють товарні групи з найбільшою сумою імпорту. Серед живих тварин і продуктів тваринного походження це товарна група 03 – риба і ракоподібні. В 2019р. імпорт склав 644,6 млн. дол. при експорті 33,6 млн. дол., що дало від’ємне сальдо в сумі 611,0 млн. дол. По продуктам рослинного походження великі обсяги імпорту мають місце по таким товарним групам: 07 – овочі 212,4 млн. дол., 08 – їстівні плоди та горіхи - 673,2 млн. дол., 09 – кава, чай - 222,4 млн. дол. Лише по овочам завдяки значному експорту від’ємне сальдо склало відносно невелику суму – 27,9 млн. дол., а по їстівних горіхах та плодах від’ємне сальдо досягло суми 453 млн. дол., а по каві і чаю – 210,7 млн. дол. По готових харчових продуктах в 2019р. значний імпорт (і від’ємне сальдо) має місце по товарних групах: 16 – продукти з м’яса і риби – 127,4 млн. дол., 18 – какао та продукти з нього – 327,1 млн. дол., 21 – різні харчові продукти – 439,7 млн. дол., 22 – алкогольні та без алкогольні напої та оцет – 533,1 млн. дол., 24 – тютюн і промислові замітники тютюну – 496,6 млн. дол. По продукції цих товарних груп в 2019 році імпорт склав 1924 млн. дол., що перевищило експорт і сформувало від’ємне сальдо в сумі 906 млн. дол. Така ситуація практично повторюється в останні три роки як і те, що негативне сальдо в основному покривається позитивним сальдо від торгівлі залишками і відходами харчової промисловості яке в 2019 році досягло суми 1255 млн. дол. Як правило додатне сальдо отримується крім товарної групи 23 ще по трьох товарних групах: 17 – цукор і кондитерські вироби з цукру, 19 – готові продукти із зерна та 20 – продукти переробки овочів. Саме за рахунок розширення експорту продукції цих товарних груп можливо скоротити від’ємне сальдо по продуктах харчування.

Висновки: Результатом експорту агропродовольчої продукції є постійно зростаюче позитивне сальдо, що дозволяє державі зменшити від’ємне сальдо

від реалізації інших товарів. По товарах усіх чотирьох розділів продукції відповідно до УКТЗЕД сальдо є позитивним. Проте в розділі товарних груп сальдо є від'ємним по таких групах: 03, 07, 08, 09, 16, 18, 21, 22, 24. Зменшення від'ємного сальдо залежить від скорочення імпорту по названих товарних групах і збільшення експорту.

Література

1. Власюк О.С. Виклики та загрози фінансовій безпеці України на середньострокову перспективу/О.С.Власюк/Фінанси України – 2012 - №5. С3-13
2. Державна служба статистики України: веб-сайт
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Украина крупнейший экспортер курятины в ЕС: веб сайт
URL: <http://delo.ua/business/Ukraine-okazalas-liderom-po-eksportu-mjasa-pticy-v-e5-340095/>.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

**Васьковська К.О., к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту
Шелега М.В., студентка II курсу СВО «Магістр» факультету ЕБіК
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Оподаткування прибутку виступає важливою складовою економіки країни. Це питання завжди було актуальним для суб'єктів господарювання та держави в цілому, зокрема Державної фіскальної служби України. З однієї сторони це дозволяє вимірювати фінансові можливості держави у світовій економіці для створення економічної безпеки, підвищення загального добробуту громадян, розвитку науки, освіти, та культури, а з іншого боку виступає механізмом перерозподілу доходів як юридичних, так і фізичних осіб, керуючись впливом на ефективність і стабільність економічного розвитку країни.

Більшість вітчизняних фахівців вважає, що приклад досвіду європейських країн має стати основою для вдосконалення податкової системи в нашій країні. Як з фіскальної, так і з регулюючої точки зору, податок на прибуток підприємств виступає основним прямим податком для вітчизняних підприємств.

Оподаткування прибутку підприємств в нашій країні має певні особливості і недоліки, серед яких можна виділити пріоритетні: відсутність рівних умов в оподаткуванні юридичних осіб, користування спрощеною системою оподаткування та часті зміни в законодавстві.

Податковий кодекс України є основним нормативним документом, який регулює порядок оподаткування прибутку підприємств, він був введений в 2011 р. Втім, визначень податків та зборів в кодексі немає.

ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Купріна Н.М., к.е.н., доцент, Пчелянська Г.Б., ст. викладач, Мамаєва П.П., магістр, ОНАХТ, м. Одеса

88	РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙ В СТАНОВЛЕННІ І РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	244
	Немченко В.В., д.е.н., проф., Румянцев І.В., аспірант ОНАХТ, м. Одеса	
89	ПРИНЦИПИ, ЗАВДАННЯ, ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	246
	Іванченкова Л.В., д.е.н., професор, ОНАХТ, м. Одеса; Іванченков В.С., к.е.н., директор з економіки ТОВ «Чорноморська іграшка», м. Одеса	
90	Сутність та класифікація витрат періоду підприємства	251
	Євтушевська О.О., к.е.н., доцент, Галяс Т.В., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	
91	СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ АГРОПРОДОВОЛЬЧИМИ ТОВАРАМИ	256
	Антонюк П.О., к.е.н., с.н.с., ІПРЕЕД НАН України, Антонюк О.П., к.е.н., доцент, Головаченко Л.М., асистент, Баранюк Х.О. асистент, ОНАХТ, м. Одеса	
92	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК	259
	Васьковська К.О., к.е.н., доцент, Шелега М.В., студентка, ОНАХТ, м. Одеса	
93	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	261
	Мельник Ю.М., д.е.н., доцент, Дорошенко А.В., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	
94	СТАТИСТИКА ЦІНОУТВОРЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	264
	Ощепков О.П., к.е.н., доцент, Магденко С.О., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	
95	СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ОДИН ІЗ МЕХАНІЗМІВ ПОЛЕГШЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	266
	Стасюкова К.В., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	
96	ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЯКІСНОГО СТАНУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ	268
	Ступницька Т.М., к.е.н., доцент, Орел А.С., магістр, ОНАХТ, м. Одеса	
97	ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	271
	Тарасова О.В., к.е.н., доцент, Малиновська О.В., магістр, ОНАХТ, м. Одеса	